

BOSHLANG'ICH TA'LIMGA INNOVATSIYALARNI TADBIQ ETISHNING MAZMUNI VA TASHKILY SHAKLLARI

Omonova Saida Abdualim qizi

*Sharof Rashidov nomidagi Samarqand Davlat Universiteti Pedagogika ta'limi
fakulteti 4-bosqich talabasi*

Pulatova Muhabbat Egamberdiyevna

*Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat Universiteti Fakultetlararo
Pedagogika kafedrası o'qituvchisi(phd)*

Annatsiya: *ushbu maqolada boshlang'ich tal'imga innovatsiyalarni tadbiq etishning mazmuni va tashkiliy shakllari, muassasalar va sohasida yangiliklarni kiritish va rivojlantirish uchun qanchalik hissa qo'shilishi, innovatsiyalar tanlanishi va qo'llab-quvvatlanishi haqida ma'lumotlar keltirildi.*

Kalit so'zlar: *Innovatsiya, muassasalar, argumentlar, qo'llab-quvvatlanishi, talaba bilimlar, texnikalar, sohada yangiliklar.*

Jamiyatimizda iqtisodiy-ijtimoiy, siyosiy, madaniy sohalarda bo'layotgan o'zgarishlar kelajakda mamlakatimizning intellektual imkoniyatlarini belgilab beruvchi va uni rivojlantirishning asosiy sharti hisoblagan. Ta'lim tizimiga ham bog'liq ekanligi ham xisobga olish kerak. O'qitishda zamonaviy, innovatsion usullarni qo'llashni targ'ib etish va ta'lim jarayonini tashkil etishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-uslubiy asoslarini ishlab chiqish.

Qaysi innovatsiyalar tanlanishi va qo'llab-quvvatlanishi talabalarning kreativligi va iqtidorining o'sishiga bog'liq. O'quv jarayonida doimiy o'sish davrida qiyinchiliklarni ko'proq o'z ichiga olmoqda. Bu esa ularning innovatsiyalar bo'limida ish surishiga imkon beradi va uni keskinlashiradi.

Innovatsiyalar tanlanishi va qo'llab-quvvatlanishi talabalikning kreativlik va iqtidorining o'sishiga bog'liq tajribaga aylantiriladi. Innovatsiyalar tanlash va qo'llab-quvvatlash tizimi talabalarni yangi idealarni qayta fikrlash va tahlil qilishga majbur qiladi. Bu, ularning muhim muammo va muammo yechish keraklarini aniqlash va ularni hal qilishga yordam beradi.

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqot namunasining o'zgarishi innovatsion faoliyat shartlaridan biridir. Yangi munosabatlar an'analardan bo'lganidek, qistovlar, hukmga bo'ysunish kabi unsurlardan holi bo'lish lozim. Ular tenglarning hamkorligi, o'zaro boshqarilishi, o'zaro yordam shaklida qurilgan bo'lishi darkor.

Bugungi kunda maktab va oliya ta'lim tizimidagi an'anaviy va ommaviy ko'rinishdagi ta'lim va tarbiya jarayonlari o'rniga ta'lim masalalari rivojlanishida o'ziga xos yangilik bo'lib innovatsion jarayonlar kirib kelmoqda. Innovatsiya (in-"lik", novus-"yangi") yangilik kiritish, yangilik degan ma'noni anglatadi.

Innovatsiyalar tanlanishi va qo'llab-quvvatlanishi talabalarning kreativlik va iqtidorining o'sishiga imkon beradi. Ular muhim ko'nikmalarni, tahlil qilish va yechish qobiliyatlarini rivojlantirishadi va ularni inavatsiyaviy o'rganishga qo'llab-quvvatlaydi. Bu jarayonlar talabalarni o'zlarining iqtidorlarini va fikrlarini rivojlantirish, o'rgangan bilimlarni amalga oshirish va muhim muammolarni hal qilishda bo'yicha chuqurroq o'rganishga imkon beradi. Bu esa ularning innovatsiyalarni oson emas, balki samarali ravishda amalga oshirishni o'rgatadi.

Bundan tashqari, innovatsiyalar tanlanishi va qo'llab-quvvatlanishi, talabalarning o'quv jarayonida kuchli bo'lishi va motivatsiyalarini oshirishga yordam beradi. Ular innovatsiyalar bilan ishlash orqali o'zlashtirish va rivojlantirish uchun o'quv jarayoniga qiziqish va tavsiya bilan bog'liq texnologiyalarga ega bo'ladi. Bu talabalarni o'qish joyida yuqori darajada qiziqish va motivatsiyani saqlashga ko'maklashadi.

Innovatsiyalar tanlanishi va qo'llab-quvvatlanishi talabalarning yangi fikrlash, muhokama qilish, jarayonlarni tahlil qilish va mahsulotni rivojlantirish qobiliyatlarini yanada o'stiradi. Ular bilan amalga oshirilayotgan innovatsiyalar, talabalarning tasavvur qilish, yaratuvchanlik va ish bilimlari bo'yicha xususiyatlarini yanada rivojlantiradi.

Boshlang'ich ta'limda innovatsiyalar katta ko'maklashadi, chunki bu talabalar yangiliklarni qabul qilish va ularni amaliy jihatdan qo'llashni o'rganadilar. Bu, o'quvchilar uchun qiyin va jarayonli bo'lishi mumkin bo'lgan boshqa muammolardan farqli bo'lib, chunki innovatsiyalar o'quvning qo'shma darajada faollashtirilgandan so'ng nazariy bilimni orttiradilar. Innovatsiyalar o'quvchilarni vazifa chiroyliroq qiladi va ularni o'z ishlari ustida o'zlarini mas'uliyatda his qilishga majbur qiladi.

Qanday yo'llarda boshlang'ich tal'imga innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash mumkin? Birinchi navbatda, talaba bilimlar va texnikalar sohasida yangiliklarni taklif qilish uchun imkoniyat yaratish uchun maslahatlar va himoyalash, dasturlash va bog'lanishlarga yordam berish talab qiladi. Bu mehnat, fikrlash va sabr talab etadi. Boshlang'ich tal'imga innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashning bir turi, talabalarni projekt asosida ishlashga majbur qilishdir. Ushbu usul bilan, talabalar malakalarini amaliy ravishda rivojlantirish imkoniga ega bo'lishadi va ularning ijtimoiy, ijtimoiy-iqtisodiy va insoniy talablarni amaliyotda qaysi yo'nalishda rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'lishi mumkin.

Barcha yangiliklarga o'ta ehtiyotkorlik bilan yondashadigan, o'tmish boylklarga, tajribalarga e'tiqod ruhida tarbiyalangan, stabilnikni yoqtiradigan keksa avlodni, shuningdek hech qanday o'zgarishlarni xohlamaydigan pedagoglarni ham tushunish mumkin. Bunday holatda "innovatsion jarayonlar orqasidan quvish" bugungi kun hayotimizning ajralmas qismi ekanligini ham tushunish zarur. Xohlaymizmi yoki yo'q bizning ta'lim muassasalari devorining orqasida bozor va bozor munosabatlari jarayoni ketayapti. Bu jarayon to'g'ridan-to'g'ri bizga tegishlidir, chunki ta'lim muassasalari o'rtasidagi raqobat

tushunchasi ularni raqobat qobiliyati, ta'lim sifati, ijtimoiy buyurtmalar bularning hammasi turmushimizga kirib kelayapti. ¹

Boshlang'ich tal'imga innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlashning bir yondoshimasidan biri ko'p ma'lumot olish va ulardan foydalanishdir. Talabalar qaysi manbalardan, axborotlardan va boshqalaridan foydalanishlarini o'rganishni o'rganishadi. Ma'lumotlar, talabalar tomonidan amaliyotga kiritilgan innovatsiyalar va ularning o'zgartirishlari asosida yaratilgan yangi mahsulotlar va xizmatlar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdixadirovna, U. D. (2022). The role of digital pedagogy in the development of student oral and written speech in primary school mother tongue lessonst.
2. Abdikhadirovna, U. D. (2022). Possibilities of improving the methodology of preparing primary class students for the international assessment program based on digital technologies (example of girls). Innovation in the modern education system, 3(25), 159-163
3. Mavlonova R.A., To'raeva O.T., Xoliqberdiev K.M. -«Pedagogika» T., «O'qituvchi » - 2008-y.
4. M.X.Toxtaxodjaevaning umumiy tahriri ostida. "Pedagogika" – T.: Faylasuflar Milliy jamiyati, 2010-y.

¹ ISSN: 2181-3868 SJIF-2023: 3.812 | ISI: 0.539 | VOLUME 1, ISSUE 6, 2023 76-77- betlar